

Esélyek és lehetőségek*

egy szervezeti átalakítás nyomán

Az Állami Számvevőszék stratégiájában kiemelt célként szerepel a nagy elosztórendszerek keretében felhasznált források vizsgálata, ezen belül folyamatosan figyelemmel kíséri a családugyi, szociális, ifjúsági, esélyegyenlőségi területek működését. Tavaly az Ifjúsági, Családugyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium működését a számvevők átfogó jelleggel ellenőrizték, a hangsúlyt az ágazat létrehozásának feltételeire, kialakításának körülményeire helyezték. Az év elején közzé tett vizsgálati eredmények nem tűnnek magasztalónak, de mindenképpen figyelemre méltóak.

A vizsgálatból kiderül, hogy az évközi struktúraváltás, az ágazatok közötti feladat- és előirányzat-átcsoportosítások végrehajtása és ennek következménye nem volt jó hatással a személyi állományra, és komoly problémát okozott a feladatok folyamatos, megfelelő szakmai szintű ellátásában. A számvevők nemcsak a hiányosságokra hívják fel a figyelmet, a kormánynak azt ajánlják, hogy a jövőben a változtatásokra lehetőleg a költségvetési év kezdetével kerüljön sor...

Az esélyegyenlőséggel összefüggő társadalmi feladatok megvalósítása fontos szerepet kapott hazánk unióhoz történő csatlakozásával. A minisztérium alapvető feladata, a lakosság szociális védelmi rendszerének kialakítása és működtetése, beleértve a hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségének megteremtéséhez szükséges eszköz-

rendszer kialakítását is. Feladata, hogy elősegítse a családok jólétének növekedését, a gyermekek, az ifjúság, az időskorúak, a fogyatékosok és a hátrányos helyzetűek, a fogyasztók jogainak, valamint a nők és férfiak társadalmi esélyegyenlőségének érvényesülését, az egyenlő bánásmód követelményének megtartását, a kábítószerfogyasztás visszaszorítását, a kisebbségpolitika célkitűzéseinek megva-

lósulását, a romák társadalmi integrációját, valamint a civil társadalom és a civil szektor partnerségi együttműködését és fejlődését.

A 2004. év közepén megfogalmazódott kormányzati javaslat koncepciója szerint létrehozott Ifjúsági, Családugyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium (ICSSZEM) a korábbi széttagoltság helyett a feladatellátás és a szervezet összehangolásával egységes struktúrában a társadalompolitika széles körét fogja át. A minisztérium szervezetébe integrálódtak az Esélyegyenlőségi Kormányhivatal által ellátott feladatok, az Egészségügyi, Szociális és Családugyi Minisztérium feladatkörének családugyi és szociálpolitikai részei, a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerrel, a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos irányítási feladatok, valamint a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal felügyelete.

A feladatok integrálása célszerű volt, de...

Az ellenőrzési tapasztalatok alapján célszerűnek minősíthető a fel-

adatellátás egy fejezetbe integrálása, azonban a minisztérium létrehozása előtt nem készültek a fejezet megalakításának célszerűségére utaló elemzések, a költségvetési és létszámigényeket meghatározó számítások, tanulmányok. Az évközi struktúraváltás sem az elvégzendő feladatok, sem az gazdasági, pénzügyi és számviteli folyamatok szempontjából nem volt kellően átgondolt. A kormányzati szerkezetváltással összefüggő feladatok végrehajtására az ICSSZEM és az érintett átadó fejezetek felügyeletét ellátó szervezetek vezetői megállapodásokat kötöttek, amelyek a helyszíni ellenőrzés befejeződéséig nem teljesültek maradéktalanul. A létszámok, munkakörök, eszközök, vagyontárgyak részletezése mellett egyetlen megállapodásban sem szerepeltek feladatátadások.

A minisztérium irányításában az újonnan alakult szervezetek kezdeti időszakára jellemző, az irányítás különböző szintjein az első számú vezető közvet-

*Összeállításunk az Állami Számvevőszék jelentése alapján készült

len részvételével megvalósuló operatív vezetési módszer volt tapasztalható. Ennek megfelelően mind az információcserére, mind a feladat meghatározásra és beszámoltatásra a szövelőség volt a jellemző. A megalakulást követően a minisztérium és a fejezet működésének irányító, koordinációs és ellenőrző rendszerének kialakítását illetően áttekintésre, kiértékelésre, a szükséges korrekciókra nem került sor. A minisztériumi szervezet még nem konszolidálódott, a helyszíni ellenőrzés idején működő szervezet felépítése eltért a hatályban lévő SZMSZ-től. Az összes létszámon belül magas volt a felső és középvezetők aránya, jelentős a megbízási szerződések száma.

A stratégiák nyomában...

A minisztérium szakmai feladatellátásához kapcsolódó célkitűzéseinek hosszú, illetve középtávú horizontális és szakterületi részstratégiákban történő megjelenítése a kormányprogramhoz, az ehhez kapcsolódó kormányrendeletekhez és kormányhatározatokhoz, az Országgyűlési határozatokhoz, továbbá az EU-tagsághoz fűződő és a nemzetközi megállapodásokban megfogalmazott feladatokhoz illeszkedett. A minisztérium

szerteágazó tevékenysége miatt egységes, minden ágazatot és szakterületet felölelő közép- és hosszú távú stratégia nem készült. A cselekvési irányok megjelölését – különösen a hazai költségvetési források vonatkozásában – nem követte az egyes programokhoz hozzárendelendő források konkrét megjelölése.

Az évközi struktúraváltás, a fejezetek közötti feladat- és előirányzat-átcsoportosítások végrehajtása és ennek következménye problémákat okozott a feladatok folyamatos, megfelelő szakmai szintű ellátásában. A belső kontrollrendszer kialakításánál és működésénél eredendő kockázatot jelentett, hogy a szervezetet újonnan alapították, több minisztériumtól és országos hatáskörű szervezettől vett át feladatokat. Növelte a kockázatot, hogy a megalapítás óta a vezetésben és a munkatársak körében is nagy volt a fluktuáció.

A gazdálkodás kockázatát növelte...

A FEUVE (Folyamatba épített, Előzetes és Utólagos Vezetői Ellenőrzés) és a monitoring rendszer teljes körű kialakításának és a pénzügyi számviteli szabályozásnak a hiányosságai jelentős mér-

tékben növelték a fejezeti gazdálkodás kockázatát.

A számvevők a teljesítményellenőrzés módszerével vizsgálták a kábítószer fogyasztás megelőzésére fordított támogatások, valamint az Országos Fogyatékosügyi Program (OFP) végrehajtására vonatkozó (középtávú intézkedési terv alapján), szociális ellátások területén felhasznált pénzeszközök hasznosulását.

Pályázatok, megvalósított célok

A kábítószer fogyasztás megelőzéséhez kötődő fejezeti kezelésű előirányzatok 2001–2004 között növekvő, 2005-ben jelentősen csökkenő összegben jelentek meg. A minisztérium a kábítószer-probléma visszaszorítása érdekében készített Nemzeti Stratégiában (2001) megfogalmazott célokkal összhangban 19-féle pályázatot írt ki. A támogatott pályázatok száma 2203 volt – a számvevők ebből helyszínen 216 támogatást ellenőriztek –, amelyre összesen 487 millió forintot fizettek ki. A pályázatok közel 60 százalékánál a megítélt támogatás összege kevesebb volt a pályázati cél megvalósításához igényelt összegnél. A pályázatok többsége a pályázati szerződésben foglalt céloknak megfelelően valósult meg. A terület sajátosságai nehe-

zítették a cél szerinti eredményes megvalósulást egzakttá megítélését.

Az Országos Fogyatékosügyi Program esetében a rendelkezésre álló támogatási források és a szociális területet érintő célkitűzések összhangja nem volt megállapítható, mert indítását megelőzően nem készült kalkuláció a megvalósításhoz szükséges forrás mértékére és annak időbeni ütemezésére. A pályázati támogatásra rendelkezésre álló keret 2003-ban a támogatási igény 30,5 százalékára, 2004-ben 43 százalékára volt elegendő, ezért a pályázatban igényelt támogatási összegeket csökkentve hagyták jóvá. A számvevők a helyszínen 67 pályázatot ellenőriztek, mindez 505,7 millió forintos támogatási igényt jelentett, amelyeket átlagban 70 százalékban támogattak.

A megvalósított célok az Országos Fogyatékosügyi Programmal összhangban a fogyatékosok érdekeit szolgálták, de a csökkentett támogatási összeg, a monitoring hiánya a vizsgált pályázatoknál számos problémát okozott. Egyes esetekben nem feleltek meg a pályázati célnak vagy csak részben teljesültek, így eredményességük is annak megfelelően volt értékelhető.

A számvevők javasolják

a kormánynak, gondoskodjon arról, hogy: a központi költségvetés

fejezeti rendjét, azon belül a feladatstruktúrát érintő módosításokat – a folyamatos működés és gazdálkodás érdekében megfelelően és körültekintően készítse elő és a végrehajtást folyamatosan kísérje figyelemmel. Fontolja meg, hogy a változtatásokra lehetőleg a költségvetési év kezdetével kerüljön sor.

A *miniszternek*, a minisztérium számára működésének átvilágítását a szervezeti struktúra hatékonyságának növelése érdekében, a FEUVE és a kockázatelemzési rendszer jogszabályokban meghatározottak szerinti kialakítását. A kábítószerfogyasztás visszaszorítása érdekében kialakított Nemzeti Stratégia, és az OFP keretében nyújtott állami támogatások felhasználásának eredményességét, hatékonyságát tükröző mutatók kidolgozását, és a kívánt célok elérésének mérését. A közép- és hosszú távú stratégiák, a kapcsolódó cselekvési tervek, programok kialakítása során a végrehajtáshoz szükséges és tervezett források meghatározását.

(A vizsgálatról szóló teljes jelentés az interneten a www.asz.hu címen érhető el.)

Pályázati felhívás

a sikeres integrációhoz szükséges, önálló életvitelt segítő adó-vevő készülékek beszerzése

A Fogyatékos Gyermek, Tanulók Felzárkóztatásáért Országos Közalapítvány, az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium támogatásával a Magyar Köztársaság Kormányának „100 lépés” Programja keretében pályázatot hirdet „A sikeres integrációhoz szükséges, önálló életvitelt segítő adó-vevő készülék beszerzésére” általános- és középiskolában integráltan tanuló hallássérült tanulók részére

Pályázók köre

Azok a szülők, gyámok, nevelőszülők, akiknek hallássérült gyermeke napi rendszerességgel látogatója a többségi általános iskolának, középiskolának (gimnázium, szakiskola) szakiskolának (szakmunkásképző intézmény és szakiskola). Nem nyújthatnak be pályázatot azok a szülők, akik 2003-ban és 2004-ben már kaptak támogatást adó-vevő készülék beszerzésére. A pályázat nyilvános.

Benyújtási határidő:

2006. február 27. (A határidő a postára adás utolsó napját jelöli.)

A pályázatot egy eredeti és három másolati példányban, egy lezárt borítékban kell benyújtani. Postai feladás esetén javasolt, hogy a pályázatot ajánlva, elsőbbségi küldeményként adják föl.

A benyújtás helye,

címe: 1054 Budapest, Báthory u. 10.

I. emelet 103.

Bővebben:

www.icsszem.hu

• Átadták az Önkormányzatok az esélyegyenlőségért díjakat

A magyar önkormányzatiság 15 éves évfordulója alkalmából *Önkormányzatok az esélyegyenlőségért* címmel pályázatot hirdetett a Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség. A pályázat eredményhirdetése, valamint ünnepélyes díjkiosztója február elején volt a Belügyminisztériumban. *Dr. Lamperth Mónika* belügyminiszter és *dr. Gurmai Zita* európai parlamenti képviselő, a rendezvény fővédnökei köszöntötték a díjazott települések képviselőit.

Az elismerésben részesült helyhatóságok tevékenységükkel kiemelkedő sikereket értek el az esélyegyenlőség megteremtése terén, különös tekintettel a nők, a kisebbségek és a fogyatékkal élők helyzetére. A belügyminiszter mindhárom kategóriában különdíjakat is adott át. Többek között különdíjat kapott Fodor

Antalné, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége Polgármesternő Tagozatának elnöke.

A nyertes pályázók (nők kategóriában: *Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat, Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat, Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata*; kisebbségek kategóriában: *Mátészalka Város Önkormányzata, Kistarcsa Város Önkormányzata, Budapest XVIII. Kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzat*; fogyatékkal élők: *Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata; Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata; Gyomaendrőd Város Önkormányzata*) jogosultak az önkormányzatok az esélyegyenlőségért 2005 elnevezést és emblémát használni.

Móri Gergely

• **Közpénzügyeink.** *Vigvári András*, az ÁSZ Fejlesztési és Módszertani Intézetének munkatársa januárban publikálta legújabb, *Közpénzügyeink* című könyvét, melyben a közösségi szektor pénzügyeinek bemutatására törekszik úgy, hogy annak mind elméleti, mind gyakorlati összefüggéseire fény derüljön. A mű tárgyalja a közpénzügyi rendszer felépítését, szereplőinek motivációit, belső összefüggéseit és a gazdaság más területeire gyakorolt hatását, de bemutatja a hazai közpénzügyi rendszer jelenlegi felépítését is.

Vigvári András már korábban is publikált a témában, *Közpénzügyek, önkormányzati pénzügyek* címmel. A 2002-ben megjelent könyve a közpénzügyek alapjairól, és az önkormányzati gazdálkodás pénzügyi vonatkozásairól szól. Az idén januárban bemutatott kötetnek egyszerre célja, hogy a felsőoktatásban tananyag, illetve, hogy a gyakorló szakemberek kézikönyve legyen.